

NIJKEK. — G. T. CALLENBACH.

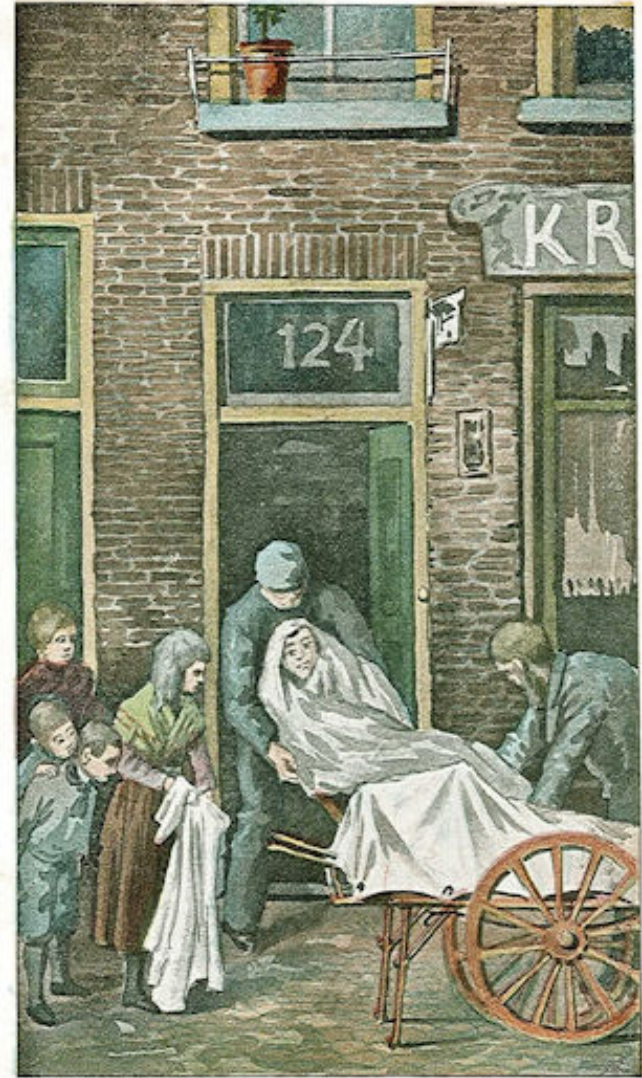
75
LIEFDE OVERWINT.

EEN VERHAAL

DOOR

ELISABETH.

NIJKERK,
G. F. CALLENBACH.

DRUCK - TYP. S. E. CALLENBACH NIJKERK.

I.

Vanmiddag was moeder weggehaald....

Er was een Gasthuiswagentje voor de deur gekomen, en daar hadden ze haar voorzichtig ingelegd. —

Wat 'n menschen stonden er buiten te kijken! Al de buurvrouwen, met de armen over elkaar.

Praten, dat ze deden!

Jan had het gehoord; — gezien had hij eigenlijk niets; — hij was in den donkersten hoek van 't vertrekje gekropen....

't Was niet om 't Gasthuis, zie je! Neen, daar heb je 't goed, en dat je er zelden levend vandaan komt, is maar een praatje. Jan had zelf in 't Gasthuis gelegen, toen hij een heel klein ventje was, en hij had het er heerlijk gevonden. — Maar hij herinnerde zich nog, hoe blij hij geweest was, dat hij eindelijk weer naar huis, naar moeder, mocht!

Moeder.... O, hij kon er niet aan denken, dat zij weg moest — door zijn toedoen....

Daarom snikte hij 't nu uit op dat donkere vlierinkje, daarom zat hij telkens overeind, en kon hij den slaap niet vatten.

Zijn schuld was het, dat moeder gisteren zoo erg

naar werd. Dat had vader gezegd... nooit, nooit zou hij 't vergeten.

Zij was al lang sukkelend geweest, van 't bed op den stoel, en Jaantje, zijn elfjarig zusje, had week in week uit 't huishouden gedaan en de zieke opgepast, zoo goed en zoo kwaad, als 't ging.

Doch gistermiddag was moeders toestand op eens zóó verergerd, dat vader niet anders dacht, dan dat zij sterven ging.... Waardoor? Zelfs in de duisternis gloeiden Jans wangen van schaamte, bij de herinnering! Hij was weggejaagd!! door den timmermansbaas, den tweede in één jaar, bij wien hij werkte; — weggejaagd voor goed, omdat hij gelogen en bedrogen had.... Jan had niet voor den gewonen tijd naar huis durven gaan, om het te vertellen.

Maar de baas zelf ging het zeggen! Jaantje zei, dat moeder heel kalm toegeluisterd had en geen traan had gelaten, totdat de deur achter hem gesloten was.....

Jan zag hem het hofje in- en uitgaan. De baas had den jongen niet opgemerkt, die achter 't poortje — juist tegenover den ingang — verscholen stond.

O, die thuiskomst, eindelijk — in 't schemerdonker!... Vader zat bij de bedstede en hield moeders hand vast, en Jaantje huilde:... der heele gezichtje was nat van de tranen!

„Dat is jouw werk!“ had vader gezegd, op moeder wijzende, „laffe, luie, oneerlijke jongen!“

Jan had niets kunnen antwoorden. Hij was zoo ver mogelijk van 't bed af gaan zitten, in stomme wanhoop, want hij had aldoor gedacht, dat moeder dood was.... De deur werd opengedaan, en de dokter was binnen-

gekomen.... Hij had met vader gesproken en een paar maal 't hoofd geschud. Toen ging hij weer weg. Vader, Jaantje en Jan hadden dien ganschen nacht bij moeder gewaakt, — en vanmiddag was ze naar het Gasthuis gebracht. —

Nooit zou vader weer goed op hem worden!

Die was een oppassend werkman, door en door eerlijk en trouw, — 25 jaar had ie gewerkt bij denzelfden baas! Hij had zijn ouders nooit verdriet gedaan.... O, neen! Vroeger, als Grootvader Zondags kwam, dan was hij altijd vol lof over zijn zoon. En de oude man kon dan zoo de hand op Jans hoofd leggen en zeggen: „Word jij maar net zoo, en God zal je zegenen!”

Maar Jan was niet „net zoo” geworden!.... Grootvader had het nooit geweten; hij was drie jaar geleden gestorven... Vader werkte, om zoo te zeggen, dag en nacht voor vrouw en kinderen; hij deed, wat hij kon, om ze alles te geven, wat ze noodig hadden, en 't hoofd boven water te houden... En in plaats dat Jan nu zijn best deed, om hem te helpen, zooals Jaantje 't moeder deed, — verbeuzelde hij eerst zijn tijd op school, daarna gedroeg hij zich lui en brutaal op de werkplaats. Ja, — en nu was hij oneerlijk op den koop toe geweest! Een paar dagen geleden had hij den baas wijs gemaakt op karwei geweest te zijn, maar in werkelijkheid was hij met een jongen van den vorigen winkel — gaan wandelen! Toen 't uitkwam, zat er wat op.... „Dat is tijd stelen!” had de baas gezegd, vóór hij hem wegjoeg.

Hij was dus een luiaard, een leugenaar en... een dief.

Jan zag 't nu alles zoo duidelijk! Vreemd, dat je

in 't donker zulke dingen zoo goed zien kunt.... 't Leek wel een berg, die hoe langer hoe hooger werd.... 't Benam hem den adem, en hij slaakte een diepen zucht. Zou er niets meer aan hem te doen zijn? Zou hij werkelijk van kwaad tot erger gaan? Dieven en leugenaars eindigen in de gevangenis! —

Zou vader dat van hem moeten beleven? Dan was 't maar goed, als moeder doodging.... Goed, als moeder doodging? — Hoe kon hij 't zeggen! Hij rilde bij de gedachte, dat zij nu dood zou gaan....

't Sloeg twaalf — één — twee uur van de torenklok, — en nog sliep Jan niet. Die stroozak was zoo hard, het vlierinkje zoo benauwd.

Eindelijk moest hij toch ingedommeld zijn. Ten minste, met het slaan van half zes, werd hij met een schok wakker. Hij ging overeind zitten, en wreef zich de oogen uit. 't Scheen hem eerst net, alsof hij akelig gedroomd had.... Maar eensklaps herinnerde hij zich alles. Vreemd! — 't leek hem, nu 't dag was, lang zoo erg niet toe, dan vannacht.

Och, moeder zou in 't Gasthuis gauwer opknappen dan thuis; ze zou toch wel die koortsen gekregen hebben, al was hij niet weggejaagd. Zooveel jongens werden weggejaagd. Zijn vader was ook zoo streng. Dat zeiden Kees en Jaap ook: „'t Kwam, omdat ie altijd in de kerk zat of in den Bijbel las.” — Nou, zoo slecht als Kees en Jaap was hij — Jan — in ieder geval niet: die twee hadden laatst geld gestolen en 't versnoept. Kom, vader zou wel weer een winkel voor hem zoeken, en alles zou nog best terecht komen...

Jan was blij, dat hij ten minste vroeg wakker was, dat zou „zen ouwe” alvast in een goede luim bren-

gen. In allerijl kleepte hij zich aan, en, terwijl 't kwart voor zessen speelde, opende hij de deur van 't woonvertrekje.

Bij 't licht van een petroleumlamp — want 't was half November — zat vader zijn boterham te eten. Jaantje stond bij de tafel en deed zijn „twaalf-uurtje” in 't blauwbonten zakje. De kachel brandde al, en een kommetje dampende koffie stond naast zijn bord.

Die Jaantje toch!

Wat zag vader er bleek en somber uit.

Zou hij durven? Kom, moed gevat! — Jan ging naar vader toe, legde de hand op zijn arm, en stotterde: „... Vader, 'k heb 'r spijt van,.... maar eigenlijk hebben Jaap en Kees me altijd opgestookt.... Wil je nog eens werk voor me zoeken? — ik zal nou goed oppassen”

„Ik vertrouw je niet meer,” klonk het ernstig terug: „altijd weer schuif je de schuld op anderen.... 'k Heb tweemaal werk voor je gezocht bij een goeden baas, en tweemaal ben je weggejaagd.... Eenmaal, omdat je lui en ongezegelijk waart; — gisteren, omdat je gelogen hebt en oneerlijk bent geweest....” de woorden stokten den armen man in de keel, en zijne stem trilde verraderlijk. — Toen stond hij op, nam zijn boterhamzakje, en ging naar Jaantje. Hij bukte zich en kustte het kind op 't voorhoofd; 't volgend oogenblik had hij — zonder naar Jan om te zien — de deur achter zich dichtgetrokken....

„Dat vind ik nou toch valsch van vader!” zei Jan, zoodra hij geen voetstappen meer hoorde. „Nou hoor je zelf, Jaan, dat ik beter op wil passen en werken zal,

— en hij wil niks voor me doen. 't Kan me nou ook niks meer schelen....”

Jaantje's gezichtje stond heel ernstig. Ze was bijna 4 jaar jonger dan haar broer, — maar een verstandig klein ding.

„Je bent heel ondeugend, Jan!” zei ze, „dat je zóó over vader praat. Je moet denken, dat ie erg bedroefd is over moeder,.... en 't was toch heelemaal niet goed van je, dat....”

„'k Geloof vast en zeker, dat jij ook al niet meer van me houdt, Jaan! Iedereen heeft 't land an me: vader, moeder, de baas.... en nu jij ook!”

Ze was verstandig, die Jaantje, maar ze had o! zoo'n gevoelig hartje. Ze kon 't niet goed hebben, dat Jan zoo iets zei.... Ze keerde zich eensklaps om; hij hoefde niet te zien, dat de tranen haar in de oogen schoten.... Hij moest ereis weten, dat ze den ganschen nacht geen oog toegedaan had, omdat ze aldoor zachtjes had liggen huilen om moeder — en ook om hem....

„Geef me een stuk brood, Jaan, maar flink groot!” beval hij kortaf. „.... En warm die koffie gauw op! Vader heeft ook niet te veel voor me overgelaten: hij vond ze zeker zelf te lekker!”

Jan keek schuin naar zijn zusje, om te zien, wat voor'n gezichtje ze trok bij 't hooren van die laatste woorden. Zou ze weer „opstuiven?” Neen. Ze zei niets; ze stond bij de kachel, en warmde de koffie.

„Nou, Jaan, 'k ga der op uit, — en als ik niet terugkom, dan mot je maar denken, dat 'k naar zee gegaan ben.... 't Kan jelui toch niet schelen, wat er van me wordt.”

Nu hield Jaantje 't niet langer uit!

„Je bent een stoute, stoute jongen!” snikte ze, „maar ik kan 't niet helpen, dat ik zoo veel van je hou. Ik geloof, dat 't komt, omdat je mijn broertje bent...”

Jan zei niets; — doch nu kreeg Jaantje zijn gezicht niet te zien. Hij draaide zich om, kuchte een paar maal en met een „k Hoest ook al!” ging hij de deur uit.

Gelukkig, dat 't nog donker was, zoodat de buurvrouwen hem niet zoo gauw in 't oog kregen.... Maar, wat gaf het, al zagen ze hem. Hij ging immers — als hij niet te laat op was, en dat gebeurde menig keertje — elken dag op dit uur naar zijn werk. Je verbeeldt je ook altijd wat, als je....

Waar ging hij eigenlijk op af? Werk zoeken; hij zou zen eigen wel redden. Dat gezegde aan Jaantje van „naar zee” was maar 'n dreigement, om haar en vader bang te maken, — want ze zou 't hem terstond vertellen, dat stond als een paal boven water.

Naar 't station zou hij gaan, pakjesdragen, — of zoo iets. Hij zou geld meebrengen vanavond, want vader kon zoo zeggen, dat je 't voelde: „Die niet werkt, zal ook niet eten....”

En dat kon hij, nou vooral, niet velen.

Even langs 't Gasthuis. 't Was een duchtig eind weg....

Achter welk raam zou ze nou liggen? Zou ze nog leven? Woensdagmiddag gingen vader en Jaantje zeker naar der toe; natuurlijk mocht hij niet meê. Vandaag was 't Maandag....

Zou hij even aanschellen en ereis vragen, hoe 't moeder ging?

Hij trok de stoute schoenen aan, ging door 't hek, en trad op 't Gebouw toe. — Er stond een dokterskoetsje voor den hoofdingang.... Juist, toen Jan bij 't bordes stond, gingen de glazen deuren open, en kwam de dokter naar buiten.

„Alweer afgeloopen,” zeide deze halfvuid, terwijl hij vlug 't koetsje inwipte. — „Wat moet jij, jongen?”

„Niks,” zei Jan, „ik mot niks.”

„Ga dan 't hek uit,” beval de portier, die hem nu ook opmerkte.

De dokter reed weg, de portier sloot de deur, en Jan ging 't hek door.

Neen, Jan „moest niks” meer!

't Was afgeloopen! zei de dokter. „Afgeloopen”, dat zeggen ze voor „dood”. Met wie was het afgeloopen?... Met moeder?... Misschien! Als hij 't ging vragen, dan zouden ze hem kunnen zeggen: „Je moeder is dood.” —

En hij wilde vandaag nog leven met de gedachte, dat zij nog beter kon worden... Anders kon hij immers zijn best niet doen...

Maar 't was, of er lood in zijn schoenen zat, toen hij verder ging. „Ik weet 't immers niet zèker,” herhaalde hij tot in 't oneindige.

Zoo sloeg hij den weg naar 't station in.

II.

't Was een lange, treurige morgen voor Jaantje geweest. Moeder weg, vader boos en bedroefd, en Jan, die misschien nooit meer terugkwam! Eerst dacht ze er zoo niet aan, want ze had allerlei werk te doen: den boel weg te wasschen, 't huisje in orde te brengen en de aardappels te schillen en te koken.

Maar toen de borden op tafel stonden, de aardappelen gaar waren, en alles slechts wachtte op vader en Jan, toen werd het Jaantje toch wel wat benauwd...

Waar bleven ze toch allebei?

Eindelijk, eindelijk, klonken er welbekende voetstappen op 't straatje, de deur ging open, en vader trad binnen. Hij hoorde nauwelijks, dat Jaantje hem goeden-dag zei, maar keek onrustig 't kamertje rond.

„Waar is Jan?“

„Nog niet thuis; hij is.... werk gaan zoeken.“ Ze had willen zeggen: „hij is weggeloopt en komt nooit meer weerom,“ maar ze hield het nog bijtijds in. Kon ze vader nog angstiger maken, toen ze zag, hoe gejaagd hij al was?

„'k Ben daarnet bij zen baas geweest,“ zei vader snel „en ik heb hem gevraagd, of hij 't nog eens met Jan wou probeeren. Hij moet er morgenochtend naar

toe.... Zeg jij 't hem maar, Jaantje, als hij thuis komt. — Neen, kind, 'k heb geen tijd om te eten... Ik wou nog even naar moeder gaan vragen, en er is zooveel werk aan den winkel.... En Jan....”

Hij was de deur al weer uit!

Zoo bleef Jaantje nog eens alleen met de aardappels — en met haar verdriet.... Is 't wonder, dat 't eten niet vloten wilde? Ze probeerde 't wel, maar 't was eene onmogelijkheid.... Ze schoof haar bord een eind weg, legde de armen op tafel, boog 't hoofdje daarover heen.... en schreide, of haar hartje zou breken.

Nadat ze eens ferm uitgehuild had, ging ze naar de bedstede, en knielde neer bij 't kussen, waar moeder zoo lang op gelegen had... Ze vouwde de handjes en bad zachtjes:

„O, onze lieve Heer! laat moeder niet doodgaan en vader niet zoo bedroefd er uitzien! En maak, als 't U blijft, dat Jan niet naar zee gaat, — want dan zoudt U hem misschien voor zijn straf moeten laten verdrinken.... Amen.“

Toen stond ze op, waschte haar gezichtje af, en ging weer aan 't werk.

Jan had een ongelukkigen dag gehad; hij had niets verdiend.

Er waren zooveel jongens op 't stationsplein, en telkens, als er reizigers aankwamen, hadden zij hem op zij gedrongen.... Hij had er zeker geen slag van, om pakjesdrager te worden!

Doodmoe en hongerig ging hij, toen 't geheel donker was, naar huis. Onopgemerkt sloop hij 't hofje binnen...

Toen hij de kamer inkwam, zag hij, dat 't licht

nog niet opgestoken was. Vader kon nog niet thuis zijn; maar waar zou Jaantje wezen? O! daar zat ze, op moeders stoel, dicht bij 't raam. 't Licht van de lantaarn, vlak voor hun huisje, bescheen haar bleek gezichtje. Ze had een breikous in de handjes — een sok voor vader —; maar het werk vorderde niet, want hare oogen waren gesloten. Ze sliep....

Een aardig ding toch, die Jaantje, wat leek ze op moeder.

Stil, hij zou haar niet wakker maken!... Maar 't piepen van de deur had haar gewekt.

Verschrikt hief ze 't hoofdje op.

„Vader!” riep ze: „is Jan....”

„Ja, Jan is der, hoor! Waarom steek je 't licht niet op?”

„O, Jan!” riep Jaantje. „Ben je gelukkig niet naar zee gegaan?”....

„Nee, vandaag nog niet, omdat” — „jij zooveel van me houdt!” had hij haast gezegd, maar dat was niet noodig — „omdat ik honger had, zie je. Geef me maar gauw wat eten.”

„Wat zal vader blij zijn, dat je weer terug bent,” zei het zusje, terwijl ze de lamp aanstak.

Toen ging ze vlak voor haar broertje staan, en vertelde met een gelukkig gezichtje: „Vader is vanmorgen bij je baas geweest; hij heeft een goed woord voor je gedaan, — en nu zal ie 't nog eens met je probeeren. Morgenochtend moet je er heen....”

„En vader zei....” Jan wist niet, wat hij er van denken moest. Maar 't was hem, of er een steen van zijn hart viel. Nu kon hij de vraag doen, die hem op de lippen brandde:

„En moeder, Jaan, wat weet je van moeder?”

„Nog niemendal,” antwoordde het kleine meisje; „vader is maar even thuis geweest vanmiddag, en hij is zonder eten weggegaan — omdat 't zoo laat geworden was! Hij wou nog naar 't Gasthuis.... Daar komt hij!....”

„Nou trekt ie toch een heel ander gezicht dan daarstraks,” dacht Jaantje. „'t Is vreemd, hij zag Jan, zóó, dat ie inkwam, — en toch doet ie, of hij hem *niet* ziet.

„Moeder is nog heel min,” zeide vader langzaam en afgebroken, alsof 't hem veel moeite kostte. „Morgenmiddag gaan we naar haar toe, Jaantje.” —

Hij sprak geen woord tegen Jan. — Den heelen avond niet.

„Dat is niet uit te houden,” dacht de knaap, en hij besloot kort en goed, om maar liever naar zijn vlierinkje te gaan. Hij zei zijn zusje goedennacht, en wilde 't vertrek verlaten. Maar onwillekeurig viel zijn oog op zijn vader.... Wat zag ie er vanavond moe en afgewerkt uit, en zoo oud! Wat had ie al een boel grijze haren!.... In plaats van te eten en te rusten, was ie naar den baas gegaan, om 't goed te maken voor zijn zoon... En diezelfde zoon had vandaag niets dan leelijke dingen van hem gezegd en gedacht....

Jan zag het nou wel, en 't werd hem te machtig. Een seconde later stond hij naast vaders stoel.... O, waarom zag ie nou niet even op uit het boek, dat voor hem lag!

„Ik.... ik wou je zeggen, vader, dat het mijn schuld was en dat.... dat ik zooveel van je hou....”

Toen keerde vader 't gelaat naar hem toe en keek

hem lang in de oogen. „Komt, kinderen,” zei hij, de handen vouwende, „we zullen 't den Heer zeggen...”

Jan schreide zachtjes onder zijn gebed: „O, Heer, alle drie, zooals we hier zijn, hebben we verdriet. En Gij wilt toch, dat wij gelukkig zullen zijn en op U zullen vertrouwen.... Hier is een jongen, die voor Uw aangezicht belijdt, dat hij dingen gedaan heeft, waardoor hij U heeft bedroefd, U en.... ook degenen die.... hem op aarde het meest liefhebben. Maar hij is er nu bedroefd over, en erkent, dat hij schuldig is.... Daarom komen wij tot U, om U te vragen hem dat alles te vergeven en het volkomen weg te nemen, ter wille van Jezus Christus, Uwen lieven Zoon.... Maak hem tot een anderen jongen! Help hem, Heer, om de gevolgen zijner ondeugendheid geduldig te dragen, opdat hij niet ontmoedigd worde. En.... breng háár spoedig tot ons terug....-die wij.... niet missen kunnen. Amen!” —

Toen Jaantje ook naar bed was gegaan en vader alleen in de kamer zat, sloot hij zijn boek.... Met 't hoofd in de handen geleund, bleef hij lang zitten, heel lang!....

En geen menschelijk oor hoorde, hoe hij nu en dan met iets, dat op een snik leek, zeide: „Mijn jongen! mijn jongen!”

God hoorde het wél.... Hij alléén wist, wat die strenge man dien dag geleden had! —

III.

De gevolgen zijner ondeugendheid! Ja, die waren vele. Vooreerst, dat moeder dagen lang buiten kennis bleef....

Vader en Jaantje waren naar 't Gasthuis geweest. Ze hadden haar even gezien. Jan mocht niet meegaan; de dokter vond 't beter van niet.

En dan was 't ook een heel ding, om weer op den zelfden winkel te werken! Die jongens keken 'm zoo aan, en ze fluisterden zoo onder elkaar.... De baas was zoo buitengewoon streng en lette voortdurend op hem. — Wat 't ergste was: hij scheen Jan niet meer te vertrouwen.

Den eersten morgen had hij den knaap „apart” genomen en gezegd: „Als 't niet om je braven vader was, dan had ik nooit meer iets van je willen weten. Maar 'k heb zelf kinderen, en zijn verdriet ging me door merg en been! Maak hem niet weer tot schande!”

Ja, 't was moeielijk om met die gedachte „ze vinden je niets meer waard en ze vertrouwen je niet” je best te doen. Wat helpt het, of je al tegen je eigen zegt: „Nou, ik zal ze toonen, dat ze 't mis hebben,” — als je anders niks hebt! Zie je, dat gebed van vader, dat hielp hem door alles heen.... Als hij voelde,

dat 't weer verkeerd ging — op de eene of andere manier, — dan fluisterde hij in zichzelf: „O, Heer, vader heeft je toch zóó gevraagd, om me te helpen, — en hij is zoo'n beste man. Doè het nu ook, want ik wil wel.”

Ja, hij wilde wel....

Dat zagen vader en de baas gauw genoeg, en, zonder dat hij 't wist, zeiden ze het tegen elkander.

Jan dacht, dat ze allebei veel te streng voor hem waren, maar in werkelijkheid zagen ze o! zoo vaak allerlei door de vingers, — omdat hij tóonde, dat hij wou.

En Jaantje?

Wel, ze had altijd wel gedacht, dat Jan een bovenste beste was. Ze kon onmogelijk meer van hem gaan houden, dan ze al deed! En toen 't eindelijk wat beter ging met moeder, zoodat ze misschien over een paar weken thuis zou komen, toen klaarde Jaantjes gezichtje heelemaal op, en ze zong van den morgen tot den avond, — als een vogeltje in 't voorjaar.

Maar, wat de vogeltjes niet konden doen, dat deed zij: — ze werkte er bij! —

't Was Zondagmiddag. Jan stond voor 't hek van 't Gasthuis.

Hij had daar vaak gestaan, sinds Jaantje hem 't raam gewezen had, waarachter moeder lag.... Telkens, als hij een vrij uurtje had, was hij hierheen geloopt. — Maar nu mocht hij 't hek in.... Hij was 't wel eens meer „in” geweest: — op dien morgen, toen hij dacht, dat moeder....

Nu kon hij haar open in de oogen zien: vader en

de baas waren tevreden over hem! Dat wist ze, en dat zou hij haar nu ook zelf gaan zeggen.... Waarom bleef hij dan toch, aarzelend, bij 't hek staan en ging er niet *door*? O, als hij moeder maar eerst ééns gezien had!....

Schoorvoetend waagde hij zich eindelijk op 't voorplein; hij ging 't bordes op, en schelde aan.

't Was bezoekdag. Jan werd in een wachtkamertje gelaten, totdat 't zijne beurt was om naar de Ziekenzaal te gaan; 't was er op 't oogenblik te vol.

't Valt zwaar, dat wachten, als je... Naar je moeder verlangt? — Ja, natuurlijk, maar....

„Vrouw Gerlags. Zaal III.” Zijn moeders naam! Werktuigelijk volgde hij de pleegzuster.... Hoeveel gangen, hoeveel trappen, rechts — links — hij wist het niet.... Wat rook het er vreemd op de zaal, — zoo doordringend, — wat 'n bedden, wat een bezoekers: nog meer jongens, zooals hij....

Ginds in den hoek, stond het bed, dat Jan terstond met de oogen zocht.... Daar lag moeder in.... Moeder!!....

In een oogwenk stond hij naast haar hoofdkussen.

Wat zou hij ook al weer 't allereerst zeggen? „Moeder, vergeef me?” — Je kunt moeders haast nooit om vergeving vragen: — ze laten er je geen tijd toe! Ze trekken je hoofd naar haar toe en kussen je — net of je niks niemendal tegen ze gedaan hebt....

En toch voel je dan eerst recht, hoe slecht je geweest bent.

Jans moeder deed ook weer zoo, en haar jongen, die in de laatste dagen gedacht had, dat 't werkelijk nog al heel goed met hem ging en het nu eens haarfijn zou vertellen,.... hij stond met den mond vol tanden!

Maar, nadat de eerste aandoening voorbij was, spraken moeder en zoon zoo vertrouwelĳk met elkaar, — wel een half uur lang!

De tijd was omgevlogen. En toen hij eindelijk weg moest, toen kuste hij zijn moedertje, of hij zoo regelrecht naar Indië ging.

Bij de deur, keek hij nog eens om en riep: „Dag moeke!” — met een heel ander gevoel, dan toen hij binnenkwam.

„Wat 'n ferme jongen!” zeide de verpleegster, terwijl ze 't hoofdkussen van de zieke vrouw rechtschikte.

„Niet waar?” stemde moeder met stralende oogen toe: „'t Wordt nēt zijn vader!” Want ze wist, dat 't zoo wezen zou, en ze dankte er den Heer voor.

Hij had wel willen zingen, die Jan, zoodra hij weer op straat kwam.... O, die moeder, die lieve, goede moeder! Hoe had hij ooit.... Stil, wat voorbij is, is voorbij, had ze gezegd: vergeven en vergeten. Dat is te zeggen, je moest er alleen aan denken, om je te verhinderen 't weer te doen. „En, Jan,” had ze in zijn oor gefluisterd, „ik vind het zoo heerlijk, jongen, dat je nu uit jezelf aan 't bidden gegaan bent, en dat je voelt, dat het je helpt!” 't Gebed, dat hij „opzei”, had moeder heel goed gevonden —; maar hij moest niet denken, dat God naar hem hoorde, „omdat vader zoo'n beste man was”. Er was een Ander, om Wiens wil God altijd naar hem wou luisteren: — de Heer Jezus! Die was immers op de aarde gekomen, om de zonden van alle menschen te dragen en ze weg te nemen: — ook die van Jan. Over een paar weken was 't Kerstfeest, en dan zouden de menschen

er weer aan herinnerd worden, hoe de Heiland in een stal geboren werd en nedergelegd in een kribbe.... Nu moesten we niet gaan denken: „'t Is zoo héél erg niet, als ik kwaad doe, — God wil 't mij altijd weer vergeven.” — Neen, natuurlijk niet. Hoe liever je je ouders hadt, des te meer trachtte je om ze plezier te doen....” (Jan voelde 'm, hoor!) — „en tegenover onzen lieven Heer ging 't net zoo.”

Ja, moeder had een heel preekje gehouden, maar Jan had 't niets vervelend gevonden, en hij was niet ongeduldig geworden, zooals anders! Hij dacht niet: dit slaat op Jaap en dat slaat op Kees”, — maar hij paste het, van het begin tot het einde, op zichzelf toe — en onthield het! —

Den dag voor Kerstmis kwam moeder thuis. Niet in een Gasthuiswagentje, — o, neen! In eene vigilante; met hun drieën hadden ze haar afgehaald.

Jammer, dat de poort van het hofje zoo nauw was en 't rijtuig dus aan den ingang moest blijven staan; — jammer aan den éénen kant! Want, nu moest moeder wel uitstappen en een eindje loopen, maar ze legde den korten afstand van de poort naar hun woninkje af, — *leunende* op den arm van vader en Jan! De knaap was er nog al niet trotsch op. De buurvrouwen mochten nu gerust kijken! Dat deden ze ook. Maar ze deden nog meer. Nauwelijks was vrouw Gerlags goed en wel gezeten, of de eene na de andere kwam binnenloopen, om haar hartelijk de hand te drukken en te „filsteeren” met haar herstel.

Den eersten avond, dien moeder thuis doorbracht, beschrijven we niet; daarvoor kennen we de familie Gerlags niet lang genoeg.

We nemen liever afscheid op Kerstavond.

't Slaat juist zeven uur. Wat ziet dat keurig op geruimde vertrek er prettig en vriendelijk uit! De lamp — midden op de tafel — brandt helder, de kachel snort, dat je dáár alleen al 'n gezellig gevoel van krijgt.

In den grooten stoel, vlak voor 't koffieblad, zit moeder. Ze heeft een paar splinternieuwe, gebreide moffes aan, een kussen in den rug, en eene warme stoof onder de voeten. Jaantje had best gezorgd. Vrouw Gerlags ziet er nog wel een beetje bleek en zwak uit, — maar toch al veel beter dan gisteren! vindt haar dochtertje.

Jaantje is vandaag haast niet bij moeder weg geweest. Vanmorgen, terwijl vader en Jan naar de kerk waren, heeft ze haar de Kerstpreek uit het groeneboekje „voor den Zondag” voorgelezen; de gebeden en de liederen ook: ze had niets overgeslagen.

Na 't eten, waren vader en zoon nog een eindje „om” gegaan, — 't was zulk heerlijk, vriezend weer. — En nu wachtte hen een „tafeltje wêlbereid”. Ja, 't was een echt feestmaal:

Dien grooten koek — een welkomspresent van de buurt — had vrouw Peters daarnet gebracht. 't Was de moeite waard, om dat prachtstuk te zien! „Uit achtting” stond er op, in sierlijke letters van suiker, — en juist in 't midden zweefde een duifje van gekleurde kalk aan een bibberend ijzerdraadje; bij elke beweging van de tafel ging 't rose vogeltje op en neer. Jaantje was er niet op uitgekeken!

Dat ronde krentenbrood, daar tracteerde vader op. En dan die heerlijke geur van de koffie en dat potje

vol suiker! 't Was niet alleedaags. — Maar misschien juist dáárom dubbel genotvol!

En toch, wat zou dit alles geweest zijn, als moeder daar niet op haar oude plaatsje gezeten had! Telkens weer legde Jaantje 't hoofd tegen haar schouder. Dat was een ander wachten, dan laatst; 't kleine meisje gevoelde zich nu zoo veilig en gelukkig. Veel spreken deden moeder en dochter geen van beiden....

„Hé, moedertje! hoe feestelijk!” klonk 't eensklaps. Vader had heel zachtjes de deur opengemaakt en keek om 'n hoekje. Wat zag hij er opgewekt uit: — zoo *uitgerust*.... 't Kwam niet van dien éénen dag vrij af; 't was niet enkel, omdat „moeder de vrouw” daar weer zat, — neen! Vader had iets gehad, wat 'm jarenlang drukte, en die groote zorg was nu zoo goed als van hem weggenomen.... Jan wist 't beste, welke zorg dat geweest was, en hij nam zich vast voor, dat die weg zou *blijven* ook.

't Spreekt van zelf, dat alles opperbest smaakte. Moeder alleen keek meer toe, dan dat zij at.

Toen werd de tafel weer zoo'n beetje terechtgezet en de kachel nog eens flink opgestookt. De koffie bleef op 't komfoortje pruttelen, terwijl ze dicht bij elkander schoven. Vader kreeg den grooten Bijbel van Grootvader, sloeg Lukas II op, en las het verhaal voor van 's Heilands geboorte:

.....
..... En er waren herders in diezelfde landstreek, zich houdende in het veld, en hielden de nachtwacht over hunne kudde. En ziet, een engel des Heeren stond bij hen, en de heerlijkheid des Heeren om-

scheen hen, en zij vreesden met groote vreeze.... En de engel zeide tot hen: Vreest niet; want ziet, ik verkondig u groote blijdschap, die al den volke wezen zal; namelijk dat u heden geboren is de Zaligmaker, welke is Christus, de Heere, in de stad Davids. . .

Gerlags sloot het Boek, en nam zijn mutsje af — hij werd al een beetje kaal. In eenvoudige woorden, welke zoo regelrecht uit zijn hart kwamen, dankte hij den Hemelschen Vader, Die „alzo lief de wereld had" dat Hij Zijn eeniggeboren Zoon zond, om ook hen te redden en te verlossen. — Want, zij allen begeerden immers van ganscher harte de Gave Gods aan te nemen en deel te hebben aan die groote blijdschap, welke eens „al den volke" zou zijn. Zij wilden allen den lieven Heiland volgen, zonder Wien deze aarde zoo somber en vreugdeloos is.....

Nog een poosje bleven zij bij elkaar zitten en spraken over veel en velerlei: over 't Kerstfeest en de preek van vanmorgen, over vaders en moeders jonge jaren, over 't Zondagsschoolfeestje, dat Jaantje morgen zou bijwonen.

En zoo werd het zachtjes aan tien uur.... Maar, voordat zij naar bed gingen, zongen ze nog samen dit Kerstlied:

Wat deed uit 's hemels zalen
O, Heer der heerlijkheen,
Op aard' U nederdalen?
Uw groote liefde alleen.

Uw eindeloos erbarmen
Met onzen grooten nood
Dat, als met zeegnend' armen
En reddend, ons omsloot.

Ver van den troon der tronen
En 's hemels zonneshijn
Wilt G' onder menschen wonen
Des menschen broeder zijn!
Met God wilt G' ons verzoenen,
Tot God heft G' ons omhoog,
En onder millioenen
Hebt Gij ook mij in 't oog.

Jan kon dien nacht weér niet in slaap komen. Maar nu toch om een geheel andere reden, dan eenige weken geleden: — hij was nu te gelukkig en te dankbaar om te slapen! Ten einde raad, stond hij op, opende het dakvenstertje, en keek naar buiten.... De maan wierp haar zilverachtig licht op de daken der omliggende huisjes, de sterren fonkelden en schitterden: alles scheen zoo vredig, zoo rustig, zoo rein.....

Met God wilt G' ons verzoenen,
Tot God heft G' ons omhoog.

De oogen van den knaap werden vochtig: hij had véél om aan te denken, veel goeds en heerlijks....

En onder millioenen
Hebt Gij ook mij in 't oog! —

Jan sloot zijn venstertje, — en, terwijl hij 't hoofd nederlegde, fluisterde hij: „Ik zal U terug-liefhebben, Heer Jezus, mijn leven lang!"

